

Türkiye'de Kütüphanecilik Arşivcilik ve Dokümantasyon-Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölümlerinin Tercih Edilme Eğilimleri: 1988-1991

Bülent Yılmaz*

Hocam, Prof. Dr. İlhan Kum'a.

Öz

Türkiye'de Kütüphanecilik Bölümlerinde Arşivcilik ile Dokümantasyon-Enformasyon Anabilim Dallarının üniversite düzeyinde öğretime açılması öğrencilerin üniversite giriş sınavlarında tercihlerini etkilemiştir. Bu çalışmada bu üç dalda eğitim veren 4 üniversitede her bir dalın tercih edilme oranları ve öğrencilerin her bir dala yerleştirilme oranları karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. İki yeni dalın açılması ile kütüphaneciliğe gösterilen ilginin azaldığı ve bu dallar içinde en çok Dokümantasyon-Enformasyon'un yeğlendiği saptanmıştır. Bununla birlikte her üç dalda da tercih yaparken daha çok puan türü, tercih yüzdesi ve genel kontenjan gözönüne alınmakta ve öğrenciler bu bilim dallarına istemeden girmektedirler. Bulguların ışığında her üç dalda da aynı puan türü ve tercih yüzdesinin kullanılması; bilgi toplumunda bu meslek alanlarında teknoloji kullanımının artması nedeniyle Sosyal ya da Türkçe-Sosyal yerine, Matematik, Fen veya Türkçe-Matematik puanları ile öğrenci alınması; kontenjanları azaltma veya tercih yüzdeslerini düşürme olanağı verecek koşulların yaratılması; ders programlarının geliştirilmesi; ve adayların tercihlerini yapmadan önce bu bilim dalları hakkında bilgilendirilmeleri önerilmiştir.

Giriş

İnsanlık, uygarlık sürecinde yeni aşamalara bilimlerin bulgularıyla ulaşmakta; ancak ulaşılan her yeni aşama da yeni bilimleri ortaya çıkarmaktadır. Üretim sürecindeki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmeler yeni bilgi

Abstract

In Turkey, opening of Archive Studies and Documentation-Information fields in the departments of Librarianship has affected the choices of students at the university entrance examinations. In this study the ratio of choices amongst these three fields, and the number of students enrolled in each field have been investigated comparing the four universities which offer courses in these fields. There has been a decline in the choice of librarianship. The most favoured field is Documentation-Information. However, students' prime concern is to enter the university with the points they expect to get rather than making a choice based on their interests. Thus they join these branches just to have a university degree in most cases. With these findings, the following were suggested: (1) the same type of points, and preference percentages should be used in all these fields; (2) considering the heavy use of technology in these professions, points taken in maths, science or Turkish & maths should be evaluated as opposed to social sciences or Turkish & social sciences; (3) the conditions should be changed in such a way that examination management will decrease the number of students to be enrolled and the percentages of preference; (4) improvement of the course programmes; (5) informing the candidates of the nature of the programmes before they make their choices.

* H.Ü. Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü Araştırma Görevlisi

alanlarını doğurmaktadır.

Uygarlığımızda, genç bilim dallarından birisi de "Kütüphanecilik"tir. Genç olmasına karşın, özellikle 1960'lardan bu yana hızlı bir gelişim eğilimi taşımış olan bu bilgi alanında, alt bilgi alanlarının ortaya çıkması ve bunların giderek netleşmesi süreci yaşanmaktadır. Bu bilgi alanlarına ait benzerlik ve farklılıkların da netleşmeye koşut olarak belirginleşeceği söylenebilir. Nesnel koşullarının var olup-olmadığı ayrı bir tartışma konusu olmasına karşın, Türkiye, Arşivcilik ve Dokümantasyon-Enformasyon bilim dallarında üniversite düzeyinde eğitim-öğretime başlandığı bir noktaya gelmiştir. Kuşkusuz, bu gelişme olumluluk ve olumsuzluklarıyla yeni bir aşamayı ifade etmektedir. Mesleğimiz ve sorumluluğumuz gereği bizi yakından ilgilendiren bu gelişmenin bugünkü yapısının ve gelecekteki eğiliminin öngörülebilmesi, konunun her boyutuyla incelenip, değerlendirilmesini gerektirmektedir. Bu çalışma, böyle bir gereksinimin varlığından kaynaklanmıştır. Gelecekteki yapının temellerinin atıldığı günümüzde bu türden değerlendirmelerin önemi, kabul edilmesi gereken bir gerçektir.

Bu çalışmanın yapılmasına kaynaklık eden etkenlerden bir diğeri de; Türkiye'de, Arşivcilik ile Dokümantasyon ve Enformasyon bilim dallarında üniversite düzeyinde başlatılan eğitim-öğretime yönelik temelli çalışmaların bulunmayışıdır. Kütüphanecilik bilim dalında sürdürülen eğitime yönelik ve konunun çeşitli boyutlarını ele alan çalışmalar vardır.¹ Ancak, sözünü ettiğimiz diğer iki anabilim dalındaki eğitime ilişkin, gerek kendi içlerinde, gerekse birbirlerine göre gelişimlerini-değişimlerini içeren çalışmalar bulunmamaktadır.

Bu türden çalışmalar, üç anabilim dalımızdaki eğitimin bugünkü yapısında var olan ve gelecekte ortaya çıkması olası olumluluk ve olumsuzlukların belirli bir boyut ölçeğinde ortaya konmasına katkıda bulunmaktır.

Kabul edileceği üzere, bir bilim dalında eğitimin niteliğini yükselten ve verimliliğini artıran temel unsurlardan bir tanesi, öğrencilerin o anabilim dalını isteyerek tercih etmeleridir. Bu çalışmada konunun özellikle bu yanına ilişkin saptamalar yapılmaya çalışılacaktır.

¹ Bunun için bkz. (Ersoy ve Yurdadoğ 1963) (Kum 1973) (Gelfand 1975) (Whitten 1974) (Artukoğlu 1979) (Kum 1979) (Sağlamtunç 1983) (Soysal 1983) (Kum ve Erdoğan 1980) (Tonta 1987) (Baysal 1990) (Gürdal 1990; 1990a; 1990b).

Amaç, Kapsam ve Yöntem

1977 yılında yapılan bir çalışmada (Erdoğan 1977) o yıla kadar kütüphanecilik bölümlerini bitirenlerin, lise yıllarında, üniversiteye girişte tercih ettikleri ilk 5 yükseköğretim dalı arasında, kütüphanecilik dalının %9.6'lık bir oranla 5. sırada olduğu anlaşılmıştır.

1985 yılında yapılan benzer bir başka çalışma da, (Sevgisunar 1985) adayların kütüphaneciliği seçmesinde en çok raslantıların rol oynadığı, bu yükseköğretim dalının düşük puanla öğrenci almasının bir başka etken olduğu ve bu konularda bölümlere göre anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmüştür.

1986 yılında yapılan bir çalışmada ise (Bahşişoğlu 1986) adayların kütüphanecilik bölümünü tercih sıralarının, üstten alt gruplara doğru arttığı ve adayların kütüphanecilik bölümlerini açıkta kalmamak üzere seçtiği sonucuna ulaşılmıştır. Üç üniversitedeki kütüphanecilik bölümleri arasında bu açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı bu çalışmanın da sonuçlarından birisidir.

Bu üç çalışmaya dayanarak, kütüphanecilik bölümlerini tercih edenlerin istekliliklerinde bir azalmanın söz konusu olduğu söylenebilir. Bizim bu çalışmadaki bulgularımız da bu sonucu destekler niteliktedir.

Kuşkusuz, bu araştırmalar yalnız kütüphanecilik bilim dalına yöneliktir. İşte, bu çalışmamızın temel amaçları bu noktada ortaya çıkmaktadır. Bu amaçları genel olarak şöyle sıralayabiliriz:

1. Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon anabilim dallarının² adaylar tarafından tercih edilmelerindeki isteklilik olgusunun, anabilim dallarının/bölümlerin kendi içlerinde ve birbirlerine göre, yıllar itibarıyla (1988-1991) değişimlerini ortaya koymak.
2. Yukarıdaki değişimin, ilgili anabilim dallarının/bölümlerin bulunduğu üniversitelere göre durumunu yansıtmak.
3. Arşivcilik ile Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim dallarında / bölümlerinde öğretime başlanmasının, Kütüphanecilik Anabilim Dalını tercih edilme ve bundaki isteklilik açısından etkileyip etkilemediğini belirlemek.

² Bu çalışmada incelenenler içinde, İ.Ü.Ed.Fak. ve M.Ü.Fen-Ed. Fak.'ne bağlı olanlar Arşivcilik Bölümü, diğerleri ise anabilim dalıdır. Çalışmada anabilim dalı/bölüm biçiminde verilecektir.

4. Bu saptamalarla üç anabilim dalının/bölümlerin, tercih edilmelerindeki isteklilik açısından olası gelişim eğiliminin ip uçlarını yakalamak. Böylece, olumlu ya da olumsuz gelişime el atmanın kuramsal temelini oluşturmaya katkıda bulunmak.

Kuşkusuz bu çalışma, belirlenen amaçların dışında, daha önce gerçekleştirilen çalışmaları tamamlama işlevine de yardım edecektir.

Çalışma, alanımıza (ve alt alanlarımıza) ilişkin son durumu ortaya koymak amacıyla 1988-1991 yılları arasındaki dönemi kapsamaktadır.³ Bu zaman sınırı, çalışmamızın amacı gereği konmuştur. Bilindiği gibi çalışmanın temel amacı; iki yeni anabilim dalında/bölümde öğretime başlanmasıyla ortaya çıkan durumu saptamaktır. Yine aynı gerekçe (amaç) temelinde, Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi çalışma kapsamına alınmıştır.

Değerlendirme bölümünde, konunun, tercih sıralamasının 4 bölümde ele alınarak incelendiği görülecektir: Bunlar a) 1. tercih b) 1-4. tercih aralığı c) 5-16 tercih aralığı d) son iki tercih aralığı. Değerlendirmelere temel olan veriler incelendiğinde; burada bölümlendirilen bir tercih aralığından bir diğerine geçildiğinde (geçilen tercih aralığının ilk tercih sırası itibarıyla) yoğunluk açısından anlamlı bir farklılığın olduğu anlaşılmaktadır. Bu biçimde bölümlendirmenin temel gerekçesi bu farklılıktır. Ayrıca, daha önce sözü edilen çalışmalarda da (Soysal 1983; Sevgisunar 1985; Bahşişoğlu 1986) benzer yaklaşımlar görülmektedir.

Çalışmada, 1. tercih sırası; "çok isteyerek tercih etme", 1-4. tercih aralığı; "isteyerek tercih etme", 5-16. tercih aralığı "puan türü, tercih yüzdesi ve genel kontenjanı uygun olduğu için tercih etme" ve son iki tercih; "Üniversite dışında kalma kaygısı ile ve son şans olarak tercih etme" biçiminde yorumlanmıştır. Ancak, bu tercih aralıkları farklı sayıda tercih sırasını içerdiğinden, birbirine göre azlık-çokluk anlamında bir değerlendirme yapılmamış, aynı tercih aralıklarının yıllara ve üniversitelere göre değişimleri ele alınmıştır.

Çalışmada kullanılan tüm sayısal ham veriler aynı nitelikte olması açısından ÖSYM kaynaklarından elde edilmiştir.

Bu çalışmada öne sürülen temel varsayım; "Ülkemizdeki

³ 1992 yılına ait veriler ÖSYM tarafından henüz değerlendirilip basılmamıştır.

Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon-Enformasyon Anabilim Dalları/Bölmüleri arasında, bu anabilim dallarının/bölmüleri tercih edilme eğilimleri yönünden anlamlı ilişkiler bulunmaktadır" biçiminde ifade edilebilir.

Bu varsayımda varlığı öne sürülen anlamlı ilişkilerin nitelikleriyle ortaya konması, bu anabilim dalları/bölmüleri arasındaki gelişme ve değişme eğilimini denetleme ve yönlendirmenin ilk basamağını oluşturacaktır.

Çalışmamızda, ele aldığımız konuyu "nedir"? sorusuna yanıt bulma çerçevesinde işlemimize olanak sağlayan "betimleme yöntemi" kullanılacaktır.

Bu çalışmada, üniversiteler arasındaki karşılaştırma, yalnız ilgili anabilim dalları/bölmüleri bazında yapılmıştır. Örneğin; Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi (H.Ü.E.F.) Kütüphanecilik Anabilim Dalı, incelenen yıllarda, diğer üniversitelerin yalnızca aynı anabilim dallarıyla karşılaştırılmış, üniversiteler arasında bütünsel bir değerlendirme yapılmamıştır.

Türkiye'de Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınav Sistemi

Bu konudaki kaynaklarda (ÖSYM 1988; 1990) ifade edildiği ve Soysal (1983)'in özetlediği biçimiyle, Türkiye'de incelediğimiz dönemde Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınav Sistemi kısaca şöyledir:

Türkiye'de yükseköğretim kurumlarına giriş sınavı Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından düzenlenir. Sınav sisteminin genel adı "Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı"dır (ÖSYS).

"Öğrenci Seçme Sınavı" (ÖSS) olarak adlandırılan birinci basamak sınavının amacı ikinci basamak sınavına girebilecek adayları seçmektir. Bu sınav ayrıca birinci basamak sınav sonucuna göre öğrenci alan bazı yükseköğretim programlarına öğrenci yerleştirmede kullanılır. "Öğrenci Yerleştirme Sınavı" (ÖYS) olarak adlandırılan ikinci basamak sınavının amacı ise, birinci basamak sınavını kazanan adayları ikinci basamak sınavı sonuçlarına göre öğrenci alan yükseköğretim programına seçmek ve yerleştirmektir.

Birinci aşama olan ÖSS, sözel ve sayısal testlerden oluşur. Adaylar sınavda aldıkları puana göre, en yüksek puanlı adaydan başlayarak sıralanır ve birinci adaydan itibaren, o yıl yükseköğretim programına alınabilecek toplam öğrenci sayısının yaklaşık iki katı aday ikinci aşamaya çağrılır. ÖYS, matematik, fen bilimleri, Türkçe, sosyal bilimler ve yabancı dil alanlarında adayların bilgi ve yeteneklerini ölçmektedir.

Yükseköğretim kurumları, hangi tür puanla, varsa ne gibi koşullarla ve ne kadar öğrenci kabul edeceklerini ÖSYM'ne bildirirler. Yükseköğretim kuruluşları bunun dışında ön lisans ve lisans öğrencisi almak ve ÖYS sonucu programa girmeye hak kazanan öğrenciyi kabul edip etmeme hakkına sahip değildir.

Aday, istediği yükseköğretim kurumunu seçme hakkına sahiptir. Adaylar, merkezi yerleştirme ile ÖSS puanına göre öğrenci alan yükseköğretim programlarının herbirinde 18'i geçmemek üzere toplam 24 tercih yapabilmektedir.

Adayın, tercihlerini, aynı zamanda bir meslek seçimi olduğunu da düşünerek en çok istediği programdan daha az istediği programa doğru yaptığı kabul edilir. ÖSYS'na giren adayların girmek istedikleri ve ÖYS'nda belirttikleri yükseköğretim programlarının düzeni ise tercih sıralaması olarak adlandırılır. Bu sıralama içindeki herbir programa, ÖSYM'nce "tercih sırası" kısaca "tercih" denilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarına yerleştirme, öğrencilerin aldıkları puanlar, orta öğretim başarı puanları, yükseköğretim programlarını tercihleri, bu programların kontenjanları ile giriş koşullarına göre yapılır.

Burada anlatılan sınav sistemine yönelik eleştiriler, genelde, bu sınavın meslek seçiminde adayların ilgi, eğilim ve yeteneklerinin gereğince değerlendirilmesine olanak sağlayamadığı noktasında yoğunlaşmaktadır (Soysal 1983).

Türkiye'deki Kütüphanecilik, Arşivcilik, Dokümantasyon ve Enformasyon Eğitiminin Tarihçesi

Türkiye'de kütüphanecilik eğitimi, açılan kurslarla başlamış ve kütüphanecilik bölümlerinin kurulmasıyla bu günkü noktaya gelmiştir.

1925 yılında, İstanbul'da Fehmi Ethem Karatay tarafından başlatılan kısa süreli ve iş başındaki elemanlara günlük işleri için gerekli basit meslekî bilgiler vermeye yönelik çeşitli düzeylerdeki kurslar 1942 yılına kadar aralıklarla sürmüştür. İlk sürekli kurs, 1942 yılında, Adnan Ötügen'in çabalarıyla Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde (A.Ü.DTCF) açılmış ve bir yıl sürmüştür. Bu kurslar 1952 yılına kadar düzenli olarak sürdürülmüştür (Kum 1970).

1953 yılında A.Ü.DTCF dekanlığı ile Amerikan Kütüphane Müdürüresi

Emily Dean ve Amerikan Ford Vakfı'nın çalışmaları sonucu Kütüphanecilik Enstitüsü kurulmuş ve 1954-55'de öğretime başlanmıştır. 1964'e kadar Fulbright Vakfı tarafından desteklenen Enstitü daha sonra Türk öğretim elemanlarına devredilmiştir (Ötüken 1957).

İkinci kütüphanecilik bölümü Prof. Dr. Rudolf Juchhoff, Prof. Dr. Macit Gökberk ve Adnan Ötüken'in katkılarıyla 1964 yılında İstanbul Üniversitesi bünyesinde öğretime açılmıştır (Kum 1970).

Üçüncü kütüphanecilik bölümü, H.Ü. Sosyal ve İdarî Bilimler Fakültesi bünyesinde önce lisans-üstü düzeyde, 1974 yılında da lisans düzeyinde öğretime başlamıştır. Kurucu öğretim kadrosu, Dr. İlhan Kum, Thomas Minder, Dr. Benjamin Whitten Jr, Dr. Adil Artukoğlu, Nilüfer Tuncer ve Phyllis Lepon Erdoğan'dan oluşmuştur (Sağlamtunç 1983: 68).

Türkiye'de, Arşivcilik Anabilim Dalı/Bölümü için, Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi (M.Ü.F.E.F) ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne (İ.Ü.E.F.) 1988-89 ve A.Ü DTCF'ne 1989-90 öğretim yılında öğrenci alınmaya başlanmıştır.

Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalında üniversite düzeyinde eğitim, ilk olarak, 1989-90 öğretim yılında A.Ü DTCF'nde verilmeye başlanmış; 1990-91 öğretim yılında da İ.Ü.E.F. bünyesinde ikinci Dokümantasyon-Enformasyon Anabilim Dalı açılmıştır.

Hacettepe Üniversitesi'nde 1991-92 öğretim yılında resmî olarak açılan bu üç anabilim dalına İngilizce hazırlık eğitimiyle birlikte 1993-94 öğretim yılında öğrenci alınması planlanmaktadır.

Değerlendirme

Öğrenci Yerleştirme Sınavı'nda Türkçe-Sosyal (T-S) ve Sosyal (SOS) Puan Türünü Tercih Eden Adayların Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarını/Bölümlerini Tercih Durumları.

Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim

dalları,⁴ incelediğimiz dönemde Türkçe-Sosyal (T-S) ya da Sosyal (SOS) puan türü ile öğrenci alan yükseköğretim kurumlarımızdandır.

Yıllar	ÖYS Tüm Adaylar (T-S)	ÖYS Tüm Adaylar (SOS)	Tercih Eden Aday Sayısı			Tercih Eden Aday Sayısı(%)		
			K	A	DE	K	A	DE
1988	177577	-	21983	5676	X	12.4	3.2	X
1989	244847	296839	23788	12290	2836	8.0	5.0	1.2
1990	308728	321120	31202	8985	3973	9.7	2.9	1.3
1991	297524	307434	31803	9062	6760	10.3	3.0	2.3

Tablo 1: Öğrenci Yerleştirme Sınavı'nda (ÖYS) T-S ve SOS. Puan Türünü Tercih Eden Adaylar ile Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarını/Bölümlerini Tercih Eden Aday Sayıları⁵

ÖYS'nda T-S ve SOS puan türü ile bir yükseköğretim kurumuna girmeyi tercih eden aday sayısı ile aynı puan türleri ile (bu puan türlerinden birisi ile) öğrenci alan Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarını/Bölümlerini tercih eden adayların sayısının birbirlerine göre değişimleri yıllara göre incelenecek olursa; bu dönemde, Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nı tercih eden adayların oranında (bu puan türüyle bir yükseköğretim kurumunu tercih eden tüm adaylar içinde) 1989 yılında, Arşivcilik Anabilim Dalı'nı/Bölümü'nü tercih eden adayların oranında ise 1990 yılında bir düşüş görülmekte; Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı için her yıl belli bir oranda artış söz konusu olmaktadır. Burada dikkati çeken bir nokta da, tercih açısından Kütüphanecilik Anabilim Dalı ile Arşivcilik Anabilim Dalı/Bölümü arasında 1988, 1989 ve 1990 yıllarında görülen ters orantılı ilişkidir. Yani, bir anabilim dalının/bölümünün tercih edilme oranı yükselirken, diğerininki düşmektedir.

ÖYS'nda T-S ve SOS Puan Türü ile Yükseköğretim Kurumlarına Yerleştirilen Adaylar ile Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına/Bölümlerine Yerleştirilen Adayların Sayısı

Bir önceki bölümde ele alınan tercih durumunun, yerleştirilme durumuna

⁴ Çalışmamızda yer alan tablolarda Kütüphanecilik: K, Arşivcilik: A ve Dokümantasyon ve Enformasyon: DE olarak verilecektir.

⁵ Bu ve diğer tablolarda kaynak ÖSYM' dir. Tablolardaki "X" işaretleri boş anlamına gelmektedir.

göre düzenlenmiş tablosu aşağıdadır.

Yıllar	ÖYS	ÖYS	Anabilim Dallarına			Anabilim Dallarına		
	Yerleştirilen Tüm Adaylar (T-S)	Yerleştirilen Tüm Adaylar (SOS)	Yerleştirilen Aday Sayısı K A DE			Yerleştirilen Aday Sayısı (%) K A DE		
1988	6731	-	204	32	X	3.0	0.5	X
1989	7390	9203	175	61	16	1.9	0.8	0.2
1990	12723	9993	179	87	47	1.8	0.7	0.4
1991	13337	9385	190	96	91	2.0	0.7	0.7

Tablo 2: ÖYS'nda T-S ve SOS Puan Türü ile Bir Yükseköğretim Kurumuna ve Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarını/Bölümlerine Yerleştirilen Adaylar

ÖYS'nda T-S ve SOS puan türü ile bir yükseköğretim kurumuna yerleştirilen aday sayısı ile aynı puan türlerinden biri ile öğrenci alan Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına/Bölümlerine yerleştirilen aday sayılarını gösteren tablo incelendiğinde; bir önceki bölümde tercihler hakkında yapılan değerlendirmeler doğrultusunda bazı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Buna göre; 1988 yılında T-S puan türü ile öğrenci alan Kütüphanecilik Anabilim Dalına yerleştirilen adayların oranı (bu puan türü ile bir yükseköğretim kurumuna yerleştirilen tüm adaylar içinde) %3.03 (204) iken, bu oran 1989 yılında (puan türü SOS olmuştur). %1.9(175), 1990 yılında %1.8(179) ve 1991 yılında %2(190) olmuştur.

Tablo incelendiğinde, Kütüphanecilik Anabilim Dalı'na yerleştirilen adayların oranında (bu puan türü ile yerleştirilen tüm adaylar içinde) 1991 yılına kadar bir düşüş görülmekte, 1991 yılına göre de bir artış gözlenmektedir. Arşivcilik Anabilim Dalı/Bölümü için 1989 yılında bir artış, daha sonraki yıllarda ise bir düşüş söz konusudur. Bu konuda, Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nda sürekli bir artış bulunmaktadır.

Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarını Tercih Eden Aday Sayıları

Daha önceki bölümde toplu sayıları verilen adayların, Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı bulunan üniversitelere göre dağılımını veren tablo aşağıdadır:

Yıllar	A.Ü.			H.Ü.	İ.Ü.			M.Ü.
	K	A	DE	K	K	A	DE	A
1988	10272	X	X	5286	6425	3154	X	2522
1989	6928	3123	2836	8330	8530	2983	X	6184
1990	6154	3669	1357	9434	15114	2050	2616	3266
1991	6684	3232	2463	13930	11189	2047	4297	9783

Tablo 3: Üniversitelerin Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarını Tercih Eden Adayların Sayısı

Tablo 3'e göre, incelenen dönemde, üç üniversitede bulunan Kütüphanecilik Anabilim Dalı'na 1988 yılında girmek isteyen tüm adayların %46.7'si A.Ü.DTCF, %24'ü H.Ü.E.F. ve %29.3'ü İ.Ü.E.F.'ni tercih etmişlerdir. Aynı anabilim dalına 1989 yılında girmek isteyen tüm adayların %29.1'i A.Ü.DTCF, %35'i H.Ü.E.F. ve %35.9'u İ.Ü.E.F.'ni tercih etmişlerdir. 1990 yılında ise, aynı anabilim dalı için A.Ü.DTCF'ni tercih edenlerin oranı %19.7, H.Ü.E.F.'ni tercih edenlerin oranı %31.8 ve İ.Ü.E.F.'ni tercih edenlerin oranı da %48.4'tür. Aynı anabilim dalını 1991 yılında tercih eden tüm adayların %21'i A.Ü.DTCF, %34.8'i H.Ü.E.F. ve %35.2'si İ.Ü.E.F. Kütüphanecilik Anabilim dallarını tercih etmiştir.

Kısaca, incelenen dönemde A.Ü.DTCF Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nı tercih edenlerin oranı %46.7'den %21'e düşmüş; H.Ü.E.F. Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nı tercih edenlerin oranı %24'den %43.8'e ve İ.Ü.E.F. Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nı tercih edenlerin oranı da %29.3'den, %35.2'ye yükselmiştir.

1988 yılında Arşivcilik Anabilim Dalı'na/Bölümü'ne girmek isteyen tüm adayların %55.5'i İ.Ü.E.F. ve %44.5'de M.Ü.F.E.F.'ni tercih etmişlerdir. 1989 yılında, aynı anabilim dalı/bölümü için tüm adayların %25.4'ü A.Ü.DTCF, %24.2'si İ.Ü.E.F. ve %50'ü de M.Ü.F.E.F.'ni tercih etmiştir. Aynı anabilim dalını/bölümü tercih eden tüm adaylar içinde, 1991 yılında, A.Ü.DTCF Arşivcilik Anabilim Dalı'nı tercih edenlerin oranı, %35.7; İ.Ü.E.F. Arşivcilik Bölümü'nü tercih edenlerin oranı, %22.6 ve M.Ü.F.E.F. Arşivcilik Bölümü'nü tercih edenlerin oranı da %41.7'dir. Bu durumda, incelenen dönemde A.Ü.DTCF Arşivcilik Anabilim Dalı'nı tercih edenlerin oranı %25.4'den %35.7'ye yükselmiş, İ.Ü.E.F. Arşivcilik Bölümü'nü tercih edenlerin oranı %55.5'den, %22.6'ya ve M.Ü.F.E.F. Arşivcilik Bölümü'nü tercih edenlerin oranı da %44.5'den, %41.7'ye düşmüştür.

1990 yılında Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'na girmek isteyen tüm adayların %34.2'si A.Ü.DTCF ve %65.8'i de İ.Ü.E.F.'ni tercih etmiştir. 1991 yılında bu anabilim dalını tercih eden tüm adaylar içinde %36.4'ü A.Ü.DTCF Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nı ve %63.6'sı da İ.Ü.E.F. Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nı tercih etmiştir. Buna göre, incelenen dönemde, A.Ü.DTCF Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nı tercih edenlerin oranı %32.2'den, %36.4'e yükselmiş ve İ.Ü.E.F. Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nı tercih edenlerin oranı da %65.8'den, %63.6'ya düşmüştür.

Yukarıdaki tabloyu (Tablo 3) oranlar bazında oluşturmak konuyu daha anlaşılır kılacaktır.

Yıllar	A.Ü.			H.Ü.	İ.Ü.			M.Ü.
	K	A	DE(%)	K (%)	K	A	DE (%)	A (%)
1988	46.7	X	X	24	29.2	55.5	X	44.5
1989	29.1	25.4	100	35	35.8	24.2	X	50.3
1990	19.7	40.8	34.1	30.2	48.4	22.8	65.9	36.3
1991	21.0	35.6	36.4	43.8	35.2	22.5	63.6	41.7

Tablo 4: Üniversitelerin Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarını/Bölümlerini Tercih Eden Aday Sayısı.

Tablo 4'e göre, incelenen dönemde Kütüphanecilik Anabilim Dalı için, A.Ü.DTCF'ni tercih edenlerin oranı önemli miktarda düşerken, H.Ü.Ed.Fak. ve İ.Ü.E.F.'lerini tercih edenlerin oranı yükselmiştir. Arşivcilik Anabilim Dalı/Bölümü için ise, A.Ü.DTCF'ni tercih edenlerin oranı artarken, İ.Ü.E.F. ve M.Ü.F.E.F.'ni tercih edenlerin oranları düşmüştür.

Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının Genel Kontenjanları

Yıllar	A.Ü.			H.Ü.	İ.Ü.			M.Ü.
	K	A	DE	K	K	A	DE	A
1988	50	X	X	50	72	15	X	15
1989	20	15	15	50	80	20	X	20
1990	30	20	20	50	80	25	20	30
1991	40	30	30	50	80	30	25	30

Tablo 5: Üniversitelerdeki Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölümlerinin Genel Kontenjanları

Tablo 5'e göre, kontenjanlar konusunda en istikrarlı H.Ü.E.F. Kütüphanecilik Anabilim Dalı'dır. Diğer üniversitelerin incelenen anabilim dallarının/bölemlerinin hepsinin öğrenci kontenjanları genellikle artış yönünde her yıl değişmiştir. Hemen hemen aynı kalan öğretim elemanı kadrosuyla birlikte düşünüldüğünde, kontenjan artışlarının olumsuzluğu daha anlaşılır hale gelmektedir. Özellikle, İ.Ü.E.F.'ne bağlı ilgili anabilim dallarının/bölemlerin kontenjanları kaygı verici düzeydedir.

(Devamı gelecek sayıda)